

ОПТИМІЗАЦІЯ ГОДІВЛІ СУХОСТІЙНИХ КОРІВ

В. О. Коваленко, студент, *unfeintful888@gmail.com*
Науковий керівник – к. с.-г. н., доцент Каратєєва О. І.
Миколаївський національний аграрний університет

В статті розглянуто шляхи оптимізації годівлі сухостійних корів, а також вплив нестачі та надлишку поживних речовин раціону на стан здоров'я тільних корів та новонароджених телят.

Ключові слова: сухостійні корови, телята, годівля, захворювання, вітаміни.

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку України скотарство повинно бути конкурентноспроможним, рентабельним та забезпечувати продовольчу незалежність країни і базуватися на високопродуктивному поголів'ї тварин, як основному засобі виробництва.

Одержання високих надоїв, добре розвинутого приплоду, збереження здоров'я та відтворної здатності корів – усе це залежить від організації їх годівлі в сухостійний період. Незважаючи на відносно коротку тривалість, сухостійний період дуже важливий [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Багаторічна практика доводить, що неправильна годівля сухостійних корів часто стає основною причиною неблагополучних отелень, ослабленого приплоду, поганого розвитку телят і низької молочної продуктивності корів під час наступної лактації. Недоліки в годівлі корів у період сухостою спричиняють зменшення вмісту в молоці жиру, білка, сухої речовини. Як недогодовування, так і перегодовування тільних корів негативно позначається на відтворенні. Крім повноцінної годівлі, тільні корови повинні достатньо рухатись [1].

Тому оптимізація рівня годівлі сухостійних корів є актуальним питанням на сьогоднішній день, оскільки є найважливішою ланкою забезпечення народження міцного, здорового приплоду, доброго стану здоров'я корови після отелення, відтворної здатності й одержання високих надоїв молока [3].

Постановка завдання. Метою нашого дослідження було встановлення шляхів оптимізації рівня годівлі сухостійних корів в умовах СЗАТ «Південний колос», та визначення впливу нестачі та надлишку поживних речовин раціону на стан здоров'я сухостійних корів та новонароджених телят.

Матеріал і методика досліджень. Матеріалом досліджень виступили узагальнення досягнень сучасних вітчизняних дослідників.

Результати досліджень. Дослідження, проведені на основі літератури, показали, що організовуючи годівлю корів у сухостійний період, важливо розробити раціони, які ґрунтувалися б на максимальному використанні грубих і соковитих кормів.

Згодовувати концентровані корми в перші чотири декади після запуску слід лише в кількості, що має забезпечити потребу в енергії та протеїні.

Споживання бобових трав з високим вмістом кальцію, калію і натрію краще обмежити.

Кукурудзяний силос у раціоні має становити менше ніж 50% сухої речовини раціону.

Раціон має містити таку кількість мінеральних добавок, яка здатна покрити нестачу їх в основних кормах.

Тваринам слід згодовувати: 5,0–8,0 кг сіна, 12–16 силосу, 10–15 сінажу, 40–50 зелених і 1,5–3,0 кг концкормів.

У сухостійний період коровам забороняється згодовувати недоброякісні або мерзлі корми, а також жом, барду, також не слід напувати холодною водою [4].

Порушення в організації годівлі сухостійних корів у більшості випадків призводять до серйозних розладів і хвороб як у період сухоостою, так і під час отелення та відразу після нього (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив незбалансованості раціону тільних корів на їхню захворюваність після отелення

Можлива хвороба	Наявність у раціоні поживних речовин		Супутня хвороба
	Нестача	Надлишок	
Аборти	Енергії, протеїну, вітаміну А, І		Затримка посліду, ендометрит
Народження мертвих і слабких телят	Se, P, Co, I, Mg, вітамінів А, D, E		
Важкі отелення	Енергії, протеїну	Енергії	Родильний парез, ожиріння
Родильний парез	Ca, Mg, протеїну	Ca, P, Na, K, вітаміну D	Важкі телення, затримка посліду, кетоз
Пасовищна тетанія	Mg	K	
Затримка посліду	Se, вітамінів E, A, Cu, I, протеїну	Енергії	Ожиріння корів, родильний парез, кетоз
Атонія матки	Ca, Co, вітаміну D	Енергії	Затримка посліду, ожиріння
Інволюція/запалення матки, мастити	Se, вітамінів E, A	-	Родильний парез,
Набряк вимені		Na, K, енергії	Мастит
Кетоз	Протеїну, енергії	Енергії	Родильний парез, затримка посліду, зміщення сичуга вліво, ожиріння корів

Повноцінна збалансована годівля сухостійних корів є також першою умовою одержання здорових, життєздатних телят та захисту їх від хвороб (табл. 2). Так, в одному з дослідів за повноцінної годівлі корів перехворіло диспепсією 33 % телят, а за недогодівлі – 52 %.

Таблиця 2

Вплив нестачі енергії і елементів живлення в раціоні сухостійних корів на стан здоров'я новонароджених телят

Елемент живлення	Симптом дефіциту в телят
Енергія	Низька жива маса новонароджених; нестійкий, сповільнений ріст
Протеїн	Низька жива маса новонароджених; затримка росту; за хронічної нестачі – зниження імунітету через низький вміст глобулінів у молозиві
Калцій і фосфор	Спостерігаються рідко, оскільки велика кількість Са і Р, яка необхідна для росту плоду, може бути мобілізована з кісток матері
Йод	Зоб у новонароджених телят
Мідь	Слабкі телята з симптомами рахіту
Селен	Недорозвинені телята, м'язева дистрофія; параліч
Вітамін А	Скорочення періоду тільності; аборти; народження слабих і сліпих телят; пронос
Вітамін D	Народження телят з рахітом (рідко)
Вітамін Е	Слабкі кінцівки, труднощі зі стоянням; нездатність ссати

Для контролю за фізіологічним станом сухостійних корів проводять періодичні дослідження крові на вміст загального білка, кальцію, неорганічного фосфору і каротину. У випадках порушення білкового чи мінерального обміну раціони змінюють, і до їхнього складу вводять білково-мінерально-вітамінні домішки або коровам роблять ін'єкції вітаміну А чи комплексу вітамінів А, D₂ і Е.

Висновки і перспективи подальших досліджень. 1. Пересічне споживання сухої речовини сухостійними коровами за 60 – 40 днів до отелення орієнтовно має становити 1,9 – 2,4 % маси тіла, а за 20 – 10 днів – 1,6 – 1,8 %.

2. Сухостійних корів потрібно годувати тими самими кормами, які вони споживатимуть після отелення, але за дещо іншої структури раціонів.

3. Для профілактики гіповітамінозів тільним коровам протягом сухостійного періоду, згідно з рекомендаціями, внутрішньом'язово вводити вітамінні препарати.

Список використаних джерел

1. Вороненко В., Буюклу Г., Омельченко Л. Розвиток скотарства у південному регіоні України. *Тваринництво України*. 2007. №6. С. 5 – 6.
2. Бондарчук О. Б., Килимнюк О. І., Чернолата Л. П., «Живина» – джерело підвищення молочної продуктивності дійних корів. *Ефективні корми та годівля*. 2010. №3. С. 17 - 19.
3. Костенко В., Гавриленко М. Як забезпечити тільним сухостійним коровам повноцінну годівлю. *Пропозиція*. 2010. №12. С. 116 - 119.
4. Фичак В. М. Ефективна корова: корми й годівля. *Пропозиція*. 2009. №10. С. 114 – 116.

V. Kovalenko. OPTIMIZATION OF FEEDING OF FEEDING OF PREGNANT COWS

The article discusses ways to optimize the feeding of pregnant cows, as well as the impact of nutritional deficiency and excess nutrition on the health of cows and newborn calves.

Key words: pregnant cows, calves, feeding, diseases, vitamins.